



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita B. Francisci Salesii, Episcopi Et Principis Gebennensivm Meritissimi

Maupas du Tour, Henri Chauchon de

Coloniæ Ubiorum, 1663

Cap. VII. Revalescit: capeßit Doctoratum: quàm religiosè se Romæ &
Laureti gesserit, in Sabaudiam rediens.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42882

34 VITÆ B. FRANCISCI SALESII
parato, quem Jesus Christus præsens candidissi-
mæ menti suggerebat, ex meditatione Crucis illius,
in qua spiritum ipse emiserat: quo tempore exi-
guæ vitæ, ut putabantur, reliquæ, in eas tantum
voces referere os sinebant: *Desiderium habeo dissolvi,
& esse cum Christo: (n) hoc est, Ponderus ejus amor ejus
erat, ex S. Augustino: (o) in morte æquè & in vita
Francisci motus omnes Deum respiciebant; nec
moti metuebat, nec optabat vivere, unum illud
votis omnibus exposcens, ut Deo adhæreret.*

(n) Philip. 1. (o) 13. Confess. cap. 9.

CAPUT VII.

*Revalescit: cepisset Doctoratum: quàm re-
ligiosè se Romæ & Laureti gesserit,
in Sabaudiam rediens.*

MORBI corporis, quibus Sancti conflictan-
tur, sæpe medentur mentibus improborum
ac si frequenter justos videremus in cruciatibus
disceremus ferè semper, quæ medicina mentiuntur
ulceribus facienda sit. Etenim æquitas illa animi
quam amici Dei, dum ægro sunt corpore, præse-
ferunt, eos ipsos qui impotentius se se eo tempore
gerere solent, erudit ad constantiam. Prætermis-
to tamen partem haud exiguam documentorum
quæ sanè præclara Franciscus noster re magis quàm
verbo exhibuit toto morbi illius tempore. De illo
eodem, ubi conclamatus semel à Medicis est, factu
sit dicere cum Psalmographo: (a) *Non morietur, se
vivet; verbisque & factis divinæ bonitatis opera
narrabit, momenta cuncta vitæ subsequentiis amol-*

(a) Psalm. 117.

morientis Salvatoris dicans & consecrans, suscepto consilio in Clerum transeundi, quò plenius facta sua omnia, labores, vigiliis transferret ad Dei gloriam.

Ergo cum ex morbo planè emerisset, brevè iis omnibus defunctus est, quæ ad Doctoratum obtinendum necessaria erant, quo quidem honoris gradu dignissimus esse à Professoribus iudicatus est; ita, postquam pererratam illius eruditionem periclitari de more multoties erant, non potuerunt negare Pileum, insigne Doctoratûs. Consecuti applausus ingentes ab Academia tota: quos ipse sic excepit, ut præclara oratione grati animi significationem haud vulgarem testatus, cunctos sibi magis magisque conciliaverit. Iisdem cum plausibus plerorumque aliorum, quos Francisco tanta eruditio cum tanta modestia & comitate conjuncta devinxerat, deductus domum est: post, Paravio excedens Romam versus, quò cogitabat, eo loco unde excedebat, tantam doctrinæ juxta, & prudentiæ opinionem reliquit, ut prædicarent plerique, juvenis illius discessu multum de eruditionis virtutisque dignitate deperiturum Paravii: adeò utràque laude insignis jam tum Franciscus Salesius erat.

Romam ubi pervenit, nihil ei potius fuit, quam ut religiosè iret ad Catatumbas, hoc est, ad sepulcra Martyrum tam multorum, quæ in cryptis iis condita sunt; eo loco vel amore, vel commiseratione colliquescens, hanc ferè orationem habebat, nec sine sanctæ cujusdam æmulationis stimulis; Res est majoris pretii Martyrium, Domine
 C 2 Deus

“ Deus meus, quàm ut in spem venire possim aut
 “ debeam tanti decoris. Nimirum dilectis tuis
 “ eam gloriam reservas: nec quisquam vitam tuam
 “ causâ profundit, quin sit tibi apprimè carus.
 “ Quòd si tamen indignus sum qui re ipsâ Mar-
 “ tyrium consequar, saltèm illud concedito, ut
 “ Martyr sim voluntate. Potest quidem deesse
 “ mihi Martyrii gladius: at ego, juvante tuâ gra-
 “ tiâ, neutiquam Martyrii gladio desim, si res &
 “ opportunitas ferat; exultansque animo, cervi-
 “ ces has securi supponam. Superest, ut quando
 “ mihi negatur beatorum cruciatuum perpassio,
 “ miseratione saltèm tuas, Rex gloriose Marty-
 “ rum, tuorumque in morte acerbitates profes-
 “ quar meditans, & admirans, aut etiam, si te dabit
 “ occasio, aliquâ ex parte imitaturus. Vitam sanè
 “ magno animo & forti, tuâ causâ profundant illi,
 “ quos inde usque ab æternitate, ad illius laureo-
 “ læ decus adipiscendum telegisti: mihi satis fue-
 “ rit in tui amore, ad tui amorem, ex ipso amo-
 “ re vivere. Hinc verò intelligere quisque potest,
 siquidem ex S. Augustino, (b) Martyres veros non
 facit pœna sed causâ; amorem illum, quo Marty-
 rum cruciatus Franciscus sibi exposcebat, Marty-
 rum coronas illi promeruisse. Ipse quidem dicere
 cum Davide poterat: (c) *Non timebo millia populi cir-
 cumdantis me: quandoquidem ex eodem S. Augu-
 stino, Tanquam oleo sic sanguine, Martyrum in Christo
 ardor inflammatur.* (d)

Ut ad argumenti seriem regrediamur, postquam
 Martyrum tumulos & oculis & cogitatione eum

(b) Epist. 167 ad Festum. (c) Psal. 3. (d) in Psal. 3.

admodum Franciscus lustraverat, cogitationem
retorquebat ad priscos illos Romanorum Heroas,
Ethnicæ Reipublicæ temporibus illustres; admi-
rabundusque, Ut inanes, aiebat, sunt mortalium
conatus, facta, nullius pretii, dum ad Domini
Dei gloriam non referuntur! En, inscribebant
miseri isti nomina sua in saxorum fastigio, sibi-
que ineptè persuadebant, se in insensis illis sub-
structionibus immortalitatem stabilituros su-
am: vanis in rebus inaniter homines vani ac-
quiescebant: verùm si hi in curribus & in equis
gloriantur sunt; nos in nomine Domini nostri invocan-
tes, (e) vincemus.

Jam, ut curribus olim Ægyptiorum haustis alto
gurgite, Israëlita sicco vestigio Erythræum pelagus
trajecerunt; sic factum Dei providentiâ, quæ re-
bus mortalium quidem omnium assiduè invigilat,
Electorum autem suorum peculiarem quandam
curationem susceptam habet; ut cum is apud
quem ibidem Romæ diversaturus peregrinus no-
ster erat, uberioris cujusdam mercedis spe propo-
sitâ, eum rejecisset, nocte proximè consecutâ fœda
exorta procella domum illam disjecerit in Tibe-
rim: id ubi rescivit Franciscus, gratias agens pro
insperata tutela, Deus, inquit, meus es tu: in manibus
tuis sortes meæ. (f)

Româ Lauretum tetendit, moræ impatiens; ad
Ædem ubi pervenit, Verbum Incarnatum, e jus-
demque Matrem suavissimè compellans; Hæc
sunt, inquit, speciosa Sponsa Regis æterni, hæc
sunt tigna cedrina domûs, hæc laquearia tua cypressi-

(e) Psal. 15. (f) Psal. 30.

“na! propè illos parietes consistis. Amor divine,
 “prospiciens per cancellos, respiciens per fenestras! hoc lo-
 “copascis inter lilia, donec aspiret dies, & inclinentur um-
 “bra. Hoc loco, mi Domine, frater meus factus
 “es: quis dabit, ut te foris inveniam, sugentem ubera ma-
 “tris meae, & osculer te? (g) Deus, docuisti me à juventute
 “mea: (h) perge me hoc loco docere.

Ita cor suum, affectusque animi effundens om-
 nnes, divinæ Providentiæ permisit se in perpetuum;
 tuncque denuo sensit se tam vehementer ad
 Sacerdotii decus vocari, ut cum dubitare nequi-
 ret, quin à Deo impelleretur, totum se ad id vitæ
 genus dicaverit, formam jam tum sibi depingens
 animo, Apostolicæ cujusdam perfectionis, quam
 in se expressurus esset aliquando, per prædicationem
 verbi Dei, institutionem proximi, patientiam
 laborum, egestatis, exagitationumque omnium,
 quibus in tam piis institutis exercendus quando-
 que esset, omnia jam tum singulari quadam cari-
 tate animo amplectens.

Laureto egressus, ad cœptum iter prosequen-
 dum, idem propè expertus est, ex paterno Domi-
 ni Dei in se studio, quod expertus Romæ erat tum,
 cum exclusus ab hospite eâ domo est, quæ sequen-
 ti nocte corruit: nam cum femina primaria navi-
 gium sibi, familiæque propriè conduxisset, ab eo
 Franciscus, qui se offerebat, exclusus est, verante
 muliere exterum ullum admitti: & ecce tibi in
 ejus oculis tœdâ procellâ cœorrâ, navigium flucti-
 bus haustum derepentè est, sic ut nec vectorum
 ullus, nec res profus ulla évaserit. Ita, undarum
 naufragio ereptus Franciscus est, quem Deus tan-

(g) Cant. 1. & 2. (h) Psal. 70. quam

quam acceptissimum holocaustum quoddam, igni
flammisque reservaret.

Hoc verò defunctus periculo, in aliud incidit,
at leuius: ubi alteram navem conscenderat, exortâ
continuo, vi ventorum, tempestate, nauclerus, ho-
mo præfervidus, insanèque iracundus, convitiis
asperioribus Franciscum nihil tale nec cogitan-
tem nec promerentem indignè laceffere, nulla pla-
nè de causa: neque enim is profectò vector erat,
in quem perinde atquè in Jonam olim, conferri
posset causa tempestatis, ut potiùs ejus intuitu se-
dâsse procellam Dominus videatur: suâ quidem
mansuetudine hominem furentem placavit: cùm-
que Deagius moderator ille primus Francisci ata-
tulæ, indignitatem eam non ferens, stolidi nebu-
lonis procacitatem retundere institueret; Cave
faxis, inquit Franciscus: nondum ille satis est
compos sui; ut objurgatio tua proffit: expecte-
mus tantisper dum se ipse respiciat. Tum, ubi
venti posuerant, seductum hominem sic Fran-
ciscus affatur: Nam quæ te mala mens egerat,
noster nauclere, ut eò usque stomacho & ira-
cundiâ efferbueris? elementa in nos conjura-
bant: ingenti quodam metu, ac propè horrore
percelli debebamus eâ periculi magnitudine:
mors imminebat in momenta: & tamen eje-
rans, verbâque blasphema complura evomens,
non modò non ad summi Dei opem ipse con-
fugiebas, qui unus eripere nos tanto discrimini
poterat, sed etiam interturbabas precantes. Aliàs
moderare ipse tibi, estóque cautior, ac me-
mento, summum Deum, ut rerum creatarum

“ aliarum, sic pelagi, tempestatum, procellarum,
 “ ventorum, tranquillitatis præpotentem esse.
 Quæ verba tanta suavitate, caritatēque condidit,
 ut homo præfractâ antè audaciâ, præcipiti que
 imprimis ingenio, mollitus, tractabiliorem deinceps se se præbuerit.

Præterea aliquid profectum in Franciscum ab alio, quod juveni clarissimis natalibus non potuit non esse grave: & erubuit quidem: sed Christi Jesu memor, quem tam indignè infelicissimè mortales habuerunt, totum illud constantissimè tulit. Et præterea occupata tunc mente ejus erat in acerbiori dolore, quem pudicissimo juveni inussit sodalium cujuspiam flagitium, qui in Francisci oculis in lupanar se coniecit. Sauciavit intimè hæc fœditas castissimum juvenem, atque adeò ubi primum se dedit opportunitas, perditum adolescentem sic objurgavit, ut positâ ob oculos peccati gravitate, & infelicissimo animæ statu tanquam in horribili tabula depicto, unâ cum certissimo sempiternæ salutis periculo quod adisset, quodque aditurus esset, nisi resipisceret, atque à turpissima illa licentia discederet; tandem eum à flagitiosa vita ad honestatem traduxerit, incusantem ultro superioris ætatis intemperans institutum, cujus sordes ac maculas seriâ ad Deum conversione castigavit. Sic nimirum fortes viri nihili faciunt æstimationem in vulgus, dum animas, quarum jacketuram deplorant, lugentque, eripiant naufragio per sinceram peccatorum detestationem, quæ fontes ipsi defleant. Procul ergo Franciscus à justissima illa S. Augustini objurgatione absuit, non ferrentis

rentis à Christianis hominibus plangi carnem, quam non possint suscitare; animam mortuam non plangi, quam possint per pœnitentiam ad statum pristinum revocare. (i)

(i) S. Aug. serm. 41. de Sanctis.

CAPUT VIII.

Franciscum in Sabaudiam redeunt parentes de conjugio interpellant: ipse oblatam dignitatem Ecclesiasticam acceptat.

PEREGRINI nostri reditus parentes singulari quodam gaudio cumulavit, tantæque perfudit oblectatione, ut eorum juventutem sicut aquilæ renovasse dici potuerit. In eum videlicet intuebantur, tanquam in certissimum columen, ornamentumque familiæ, & in quo jucundissimè acquiescebant: in ejusdemque gratulantis lætitiæ communionem venerunt, tum propinqui, affines, amicique quotquot erant, tum imprimis Illustrissimus Episcopus Gebennensis, qui Francisci indolem sic deamare cœpit eâ ipsâ die, quâ primùm ad eum officii causâ Juvenis adit, ut familiari illius sermone, & bonitate naturæ, suprâ quàm dici queat delectatus, vix eum à se dimittere potuerit. Et verò cùm eo ipso tempore examinandos sese stitissent Sacerdotes quidam, ad obtinenda de more Beneficia Ecclesiastica, quæ vocant; precatu est ab eo bonus Præsul interesse examini ne gravaretur: cùm abnuere ausus non esset, evênit inopinatò, ut examinatione in disputationem conversâ, & calentem quidem, discordantibus, ut sit, super proposita quæstione quadam sententia;